

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, v řízení o námitce podjatosti soudců devátého senátu Nejvyššího správního soudu vznesené žalobcem ve věci vedené pod sp. zn. 9 As 223/2014,

t a k t o :

Soudci Nejvyššího správního soudu JUDr. Radan Malík, JUDr. Barbara Pořízková a JUDr. Petr Mikeš **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 9 As 223/2014.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 21. 7. 2014, č. j. 10 Na 94/2013 – 37, zamítl žádost žalobce o ustanovení zástupce pro řízení, v němž se žalobce domáhá přezkumu rozhodnutí žalovaného č. j. MPSV-UM/10417/13/9S-JČK, kterým dle tvrzení žalobce bylo zamítnuto jeho odvolání proti neposkytnutí dávky v hmotné nouzi.

[2] Proti tomuto usnesení podal žalobce u krajského soudu kasační stížnost.

[3] V podání doručeném Nejvyššímu správnímu soudu dne 2. 9. 2014 stěžovatel uplatnil námitku podjatosti soudců devátého senátu, když uvedl, že *„upozorňuje členy devátého senátu adresovaného tribunálu, že se ocitli v postavení soudců podjatých, pakliže se přímo podíleli na rozhodování v předchozím soudním řízení (9 As 79/14), o čemž musí vědět, poněvadž je to patrné z kasační stížnosti i spisu KS.“*

[4] Ke vznesené námitce soudci devátého senátu zdejšího soudu shodně uvedli, že nemají žádný poměr k účastníkům ani k věci.

[5] Námitka podjatosti byla v souladu s rozvrhem práce přidělena k rozhodnutí čtvrtému senátu Nejvyššího správního soudu.

[6] Podle § 8 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *soudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k*

věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v projednávané věci, nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[7] Podle odst. 5 téhož ustanovení, *účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.*

[8] Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Rozhodování o věci nestranným a nezávislým soudcem je jedním z pilířů práva na spravedlivý proces. Nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. K vyloučení soudce může v zásadě dojít teprve tehdy, pokud je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, dostupný na nalus.usoud.cz nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16, dostupné na www.nssoud.cz).

[9] Při posouzení důvodnosti námitky podjatosti vycházel Nejvyšší správní soud z § 8 odst. 1 s. ř. s., podle kterého jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce však *nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen vskutku výjimečně a z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě.

[10] Jde-li o důvody uvedené v první větě § 8 odst. 1 s. ř. s., je třeba uvést, že poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, tedy zejména v případech, kdy by soudce mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Soudcův poměr k účastníkům nebo k jejich zástupcům může být založen

pokračování

především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít také o vztah ekonomické závislosti. Takové důvody zjevně dány nejsou a ani žalobce žádné takové okolnosti neuvádí.

[11] Po zvážení výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podmínky pro vyloučení soudců devátého senátu zdejšího soudu z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 9 As 223/2014 nejsou dány. Stěžovatel totiž neuvádí žádný konkrétní důvod ani skutečnost, ze které by bylo možné podjatost soudců uvedeného senátu dovodit. Namítá toliko, že shora uvedení soudci rozhodovali také v jiné jeho věci, která byla vedena pod sp. zn. 9 As 79/2014, aniž by však namítal některý z výše uvedených zákonných důvodů pro jejich vyloučení.

[12] Z ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. sice plyne, že jedním z důvodů pro vyloučení soudců je skutečnost, že se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení, musí jít však o totožnou věc. Taková situace však v posuzované věci nenastala. Lze přitom odkázat i na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publikováno pod č. 53/2004 Sb. NSS, v němž bylo jasně vyloženo, že „předchozím soudním řízením“ není řízení v jiné soudní věci, byť by se i týkala týchž účastníků (zde kasační stížnost podaná proti jinému rozhodnutí krajského soudu). Toto ustanovení vylučuje z projednávání věci soudce, kteří se podíleli na vydání napadeného rozhodnutí krajského soudu, popř. rozhodnutí správních orgánů, která jsou přezkoumávána. Naopak podjatost nespočívá v tom, že shodný soudce rozhoduje o opětovném opravném prostředku podaném proti rozhodnutí krajského soudu vydanému po předchozím zrušovacím rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na jehož vydání se podíleli stejní soudci. K tomu lze odkázat na výslovnou úpravu v § 14 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Naopak procesní předpisy výslovně předvídají, že takováto (opětovná) kasační stížnost je přidělena senátu Nejvyššího správního soudu, který vydal předchozí zrušovací rozsudek (srov. pravidlo pro rozdělování uvedené v bodu 4.1 Rozvrhu práce Nejvyššího správního soudu na rok 2014).

[13] Nejvyšší správní soud tak má za to, že skutečným důvodem návrhu stěžovatele na vyloučení soudců devátého senátu je jeho přesvědčení o jejich předchozím nesprávném postupu v jiné věci. To však (i kdyby takový postup byl skutečně nesprávný, což v nyní rozhodované věci nelze zkoumat) nemůže být legitimním důvodem, který by mohl znamenat vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení žalobce o nespravedlnosti vedení řízení. K tomu, aby účastník brojil proti tvrzené nesprávnosti postupu soudu, však slouží opravné prostředky a nikoli námitka podjatosti. Existence odlišných názorů stěžovatele na věc pak s podjatostí soudce nemá nic společného. Zákon v § 8 odst. 1 na konci s. ř. s. ostatně výslovně uvádí, že důvodem pro vyloučení soudce nemůže být jeho postup v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

[14] Lze tedy uzavřít, že námitka žalobce neobsahuje žádné skutečnosti, které by bylo možno podřadit pod důvody podjatosti a ani z vyjádření ve výroku uvedených soudců devátého senátu Nejvyššího správního soudu neplyne nic, z čeho by bylo možno pochybovat o jejich nepodjatosti; tyto skutečnosti nevyplývají ani ze soudního spisu.

[15] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů podjatost ve výroku uvedených soudců devátého senátu Nejvyššího správního soudu pro rozhodování ve věci žalobce vedené u zdejšího soudu pod sp. zn. 9 As 223/2014 neshledal, a proto rozhodl tak, že nejsou z projednávání a rozhodování této věci vyloučeni.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. října 2014

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu